

דעות

הרפובליקה היהודית של ישראל, 2048

ערן ישיב

התראות במייל

2024 באפריל 04 • 20:00

Powered by Trinity Audio

האזינו לכתבה

1.0x

00:00

06:29

קטעים נבחרים מערך ויקיפדיה בשנת 2048. עדכון: 31 במרץ 2048

ישראל היא רפובליקה יהודית דתית עם מיעוט חילוני לחופי הים התיכון. היא כיום בעלת משטר תיאוקרטי ואוטוריטרי. לישראל היסטוריה קצרה יחסית כמדינה (100 שנים), אך היסטוריה עתיקת יומין כעם היהודי. שפתה הרשמית היא עברית.

מוטו לאומי: העם הנבחר.

המנון לאומי: מזמור לדוד.

ראש מדינה: נשיא המדינה.

ראש הרשות המבצעת: נשיא המדינה.

נשיא המדינה: הרב עובדיה יוסף (בן 72).

רשות מחוקקת: הסנהדרין.

אוכלוסייה: 15 מיליון בני אדם.

הרכב האוכלוסייה: 25% יהודים חרדים; 40% יהודים דתיים; 15% יהודים חילונים; 20% מוסלמים ודרוזים.

תקציר היסטוריה, ממשל, וכלכלה

ב-75 שנותיה הראשונות היתה ישראל מדינה מערבית ליברלית שהתמודדה עם שלושה אתגרים מרכזיים: התקפות של מדינות ערב ושל ארגוני טרור בשש מלחמות ובמספר עימותים קטנים יותר; קליטת עלייה ממגוון רחב של קהילות יהודיות בעולם; צמיחה כלכלית שהעלתה אותה ממצב של מדינה ענייה יחסית למדינה הנמצאת בעשירייה השנייה בעולם בדירוג לפי תוצר לנפש.

בשנת 2023 פרצו בישראל שני משברים חמורים שהובילו בהמשך לשינויים מהותיים באופי המדינה, בהרכב אוכלוסייתה, ובכלכלה שלה.

האחד: שינוי חוקים וסדרי ממשל בידי ממשלת ימין קיצוני וחרדים, שמנהיגה היה הפוליטיקאי הפופוליסט בנימין נתניהו. השינויים, שפגעו בדמוקרטיה, נתקלו במחאה ציבורית רחבה. המחאה ובית המשפט העליון בלמו את ההפיכה שתכננה הממשלה. בעשור שלאחר מכן התחוללו בישראל שינויים מרחיקי לכת, תחילה לאט ובלא שניתנה לכך תשומת לב ציבורית, ואחר כך במהירות. המלחמות המתוארות להלן תרמו למיעוט תשומת הלב לעומק השינוי.

המשבר השני החל כשאלפי פעילים מארגון הטרור חמאס טבחו יותר מ-1,100 אנשים בסביבות עזה, פצעו מאות רבות, הרסו ושרפו בתים וחספו 253 ישראלים ואזרחים זרים לרצועה. אירועי ה-7 באוקטובר הובילו למלחמה ממושכת בין ישראל לפלסטינים בעזה. המלחמה התפשטה לזירות נוספות, לרבות הכנרת המערבית, עם מעורבות וארגון

והנפשות לדין נוספות, לבנון והגורדו הנמער בית, עם נועה בוחן איו אניג
גוברת. היא נמשכה לסירוגין כמה שנים בעצימות משתנה. בחלקה היו
חודשים של שקט, ובתקופות אחרות היתה לחימה אינטנסיבית.

בעקבות המשברים חלו תמורות רבות: ישראל לא הציבה יעדים בני
השנה לסיום המלחמה, אלא בעיקר הגיבה לתוקפנות נגדה. היא נאלצה
לגייס כוחות מילואים בהיקף משמעותי, מה שפגע בכלכלתה; היא סירבה
לקבל הסדר מדיני שהוצע על יד ארצות הברית, האיחוד האירופי,
ומדינות ערביות מתונות, והסתכסכה גם אתן. בהעדר אופק מדיני ברור
התמיכה האמריקאית בה הלכה ופחתה; ההתשה של צבאה עודדה
תוקפנות.

לאחר שישראל חדלה להיות דמוקרטיה ולנוכח התנהלותה הפוליטית והצבאית, הפסיקה ארה"ב את תמיכתה רבת השנים בה, ואף הטילה עליה סנקציות

בחירות 2026 בוטלו עקב מצב החירום. מערכת המשפט קרטעה בשל
אי מינוי שופטים חדשים ומאימת המשטר. אובדן זה של תשתית
דמוקרטית, המשבר הכלכלי ואי ודאות גוברת לגבי העתיד, הגבירו את
העזיבה של אוכלוסיות חזקות. ראשית עזבו עובדי חברות הייטק,
ואחריהם עזבו גם רופאים, אנשי אקדמיה ואף אנשי צבא, בעיקר מחיל
האוויר ומחיל המודיעין. הגירה זו נמשכת עדיין, לאחר יותר משני עשורים.
העוזבים עברו בחלקם לארה"ב, בחלקם לארצות אחרות דוברות אנגלית,
ובחלקם למדינות בדרום אירופה, כגון יוון, ספרד ופורטוגל.

במקביל השתנו סדרי המשטר בהדרגה. הכנסת והממשלה בוטלו,
ובמקומן הוקם פרלמנט דתי, הסנהדרין, שנבחר על ידי הממשלה
האחרונה ורבנים מובילים. הסנהדרין בוחר את הנשיא ללא הגבלת זמן
כהונה, וזה עומד בראש הרשות המבצעת. סמכויות בתי המשפט צומצמו
או בוטלו, ובמקביל הורחב תחום השיפוט של בתי הדין הרבניים.

למשטרה נוסף משמר לאומי, ושני הגופים פעלו לדיכוי תקיף של מתנגדי המשטר. הוטלה צנזורה חריפה ונסגרו כלי תקשורת ליברליים.

ההשקעות הזרות בישראל פחתו במהירות, ועד 2033 ירדו לאפס. התוצר לנפש ירד, והגידול בתוצר עצמו הואט מאוד. למרות העזיבה, האוכלוסייה המשיכה לגדול בגלל שיעור הילודה הגבוה של האוכלוסיות שנשארו. ישראל ירדה בדירוג למקום 65 בעולם, לצד מדינות כמו ארגנטינה ומלזיה. בצורות ממושכות וגלי חום כבדים הורגשו בעוצמה באזור בגלל ההתחממות הגלובלית, וחזקו את מגמת העזיבה ואת הירידה הכלכלית-חברתית.

לאחר שישראל חדלה להיות דמוקרטיה ולנוכח התנהלותה הפוליטית והצבאית, הפסיקה ארה"ב את תמיכתה רבת השנים בה, ואף הטילה עליה סנקציות. בצר לה פנתה ישראל לסין ולרוסיה, וכעת היא נתונה להשפעתן. האיום של ישראל להשתמש בנשק גרעיני הוא הסיבה העיקרית לכך שעדיין לא נכבשה ולא הוכנעה.

הירידה ברמת החיים, שינויי המשטר והניתוק ההולך וגובר מהמערב, הובילו גם לעלייה בפשיעה ולהחרפה ביחסים בין קבוצות באוכלוסייה. החרדים נשארו נחשלים מבחינה כלכלית ורק מיעוטם משרתים בצבא, אך מנהיגיהם הפוליטיים הם עמוד השדרה של הגוף השולט. מצב זה דומה מאוד למערכות השלטוניות בכמה מדינות מוסלמיות בסביבה.

מדי פעם נבחר פוליטיקאי המבטיח לפתור את בעיותיה של ישראל. אך כמו בנימין נתניהו, ששלטונו היה ביסוד משברי 2023, הוא רק מדרדר את המצב. ההנהגה האזרחית מתאפיינת באנשי דת, וההנהגה הצבאית היא בעיקרה הנהגה דתית-לאומנית. לאורך זמן הלכה ישראל ודמתה יותר ויותר לאיראן, שעברה תהליכים מדיניים וכלכליים דומים, אם כי תחילתם היתה במהפכה (בשנת 1979), ולא בשינוי הדרגתי. יהדות העולם, למעט החלקים החרדיים בתוכה, התרחקה מישראל. היא

הפסיקה כמעט כליל את תמיכתה בארצות ובעולם, ולא תוכל להשיג את תמיכתם של

נותפשת כמו ינוה קיצוניות וכשלות, לא זנווקו טינת זא ליבו לינת, מזו ינוה ש/
יהדות רדיקלית המקדמת ערכים תיאוקרטיים וסמכותניים.

הכותב הוא פרופ' לכלכלה באוניברסיטת תל אביב

הארץ

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר |
רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר
האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ